

[AM2022.12.02B]

Statsadvokaten i Viborgs AFGØRELSE - 4. oktober 2021 - SAV-2021-3100101-1011

Advokat Stephan Muurholm, Hasserisvej 174, 9000 Aalborg

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – j.nr. ...

Jeg har i dag besluttet ikke at imødekomme dit krav om erstatning til *Erstatningssøgende* for frihedsberøvelse. Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

Jeg har samtidig besluttet ikke at imødekomme dit krav om salær. Begrundelsen herfor fremgår ligeledes nedenfor.

Sagsforløb

Det fremgår af sagen, at Nordjyllands Politi den 15. december 2020 kl. 21.54 blev sendt til *Adresse i By*, idet en kvinde befandt sig på taget, hvor hun råbte efter politiet.

På stedet havde politiet truffet kvinden og havde efterfølgende konstateret brand i den lejlighed, som kvinden netop var gået ud fra. Hun blev skønnet narkopåvirket og psykotisk idet hun råbte navnet "...” flere gange og prøvede at vriste sig fri, samt havde udspilede øjne.

Kvinden blev derfor kl. 22.38 anholdt, hun ønskede dog ikke at oplyse sine generalia. Kvinden blev senere identificeret som værende din klient.

Den 16. december 2020 kl. 04.00 blev din klient afhørt, hvor hun delvist erkendte og forklarede, at hun blot havde været på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt.

Din klient blev den 16. december kl. 13.00 fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Aalborg. I forbindelse med fængslingskendelsen afsagt kl. 14.30, udtalte din klient noget i stil med, at hun ikke var sig selv, da hun gjorde det.

Den 17. december 2020 kl. 21.10 blev din klient overflyttet fra Aalborg Arrest til lukket psykiatrisk afdeling S5.

Den 22. december 2020 oplyste læge *Vidne*, at din klient grundet sin tilstand ikke kunne anbringes i arresthus. Hendes tilstand var på daværende tidspunkt af en sådan karakter, at det heller ikke ville være muligt at foretage afhøring af hende.

Ved Retten i Aalborgs dom af 11. maj 2021 blev din klient frifundet for overtrædelse af straffelovens § 181, stk. 1, men hun blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 182.

Din klient blev på gerningstidspunktet fundet utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilstand, der må ligestilles med sindssygdom, hvorfor hun blev fundet straffri, jf. straffelovens § 16, stk. 1.

For at forebygge nye lovovertrædelser, og da mindre indgribende foranstaltninger ikke blev fundet tilstrækkelige, blev din klient dømt til at undergive sig psykiatrisk behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om indlæggelse, jf. straffelovens § 68.

Erstatningssøgende var frihedsberøvet fra den 15. december 2020 kl. 22.38 til den 11. maj 2021 cirka kl. 10.40, sigtet for overtrædelse af først straffelovens § 180, efterfølgende straffelovens § 181.

Frihedsberøvelsen varede således 147 påbegyndte døgn.

Det fremsatte erstatningskrav

Ved brev af 1. juli 2021 til Nordjyllands Politi, hvorfra jeg har modtaget det, fremsatte du krav om erstatning, som du opgjorde således:

1 time og 15 min den 15.11.20	2.800,00 kr.
16 påbegyndte døgn i 2020	19.750,00 kr.
131 påbegyndte døgn i 2021	117.900,00 kr.
100% forhøjelse for første døgn	<u>7.000,00 kr.</u>
I alt:	<u>146.450,00 kr.</u>

Begrundelse for nægtelse af erstatningskravet

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 kan der ydes erstatning, uanset, at der ikke er sket frifindelse, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse står i misforhold til strafforfølgningens udfald.

Jeg finder at, der såfremt din klient var fundet egnet til at blive idømt almindelig straf foreligger misforhold mellem sagens udfald og strafforfølgningens udfald. Uanset, at der foreligger et misforhold, finder jeg ikke

grundlag for at yde din klient erstatning, idet din klient, efter min opfattelse, selv har givet anledning til frihedsberøvelsen i en sådan grad, at erstatning herfor må nægtes, jf. § 1018 a, stk. 3.

Jeg har ved min afgørelse lagt vægt på, at din klient ved Retten i Aalborgs dom af 11. maj 2021 blev fundet skyldig i *uagtsom* ildspåsættelse ved at smide en antændt joint i en dyne. På denne baggrund finder jeg, at din klient har udvist en så uforsigtig adfærd, at hun selv har givet anledning til frihedsberøvelsen.

Efter en samlet vurdering har jeg derfor ikke fundet anledning til at imødekomme erstatningskravet.

Begrundelse for nægtelse af salær

Da jeg ikke mener, at din klient skal have erstatning, er der heller ikke grundlag for at yde dig salær.

Lovgrundlag

Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 og stk. 3 samt § 1007, jf. § 1018 f.

Mulighed for at klage

Du kan klage over afgørelsen til Rigsadvokaten. Du skal sende klagen til Statsadvokaten i Viborg. Fristen for at klage er 4 uger efter, at du har modtaget dette brev. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3 og 5.

Du skal udnytte muligheden for at klage til Rigsadvokaten, inden du eventuelt begærer kravet indbragt for retten efter retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Har du eventuelle spørgsmål

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

Rigsadvokatens AFGØRELSE - 6. december 2021 - RA-2021-3100206-407

Advokat Stephan Muurholm, Hasserisvej 174, 9000 Aalborg

Ikke erstatning for frihedsberøvelse – vedr. j.nr. ...

Du har klaget over en afgørelse, der er truffet af Statsadvokaten i Viborg den 4. oktober 2021, om at nægte erstatning til din klient *Erstatningssøgende*.

Jeg har besluttet ikke at ændre statsadvokatens afgørelse. Det betyder, at din klient ikke kan få erstatning for frihedsberøvelse. Jeg har samtidig besluttet ikke at imødekomme dit krav om salær.

Jeg kan henvise til statsadvokatens sagsfremstilling i afgørelsen af 4. oktober 2021, hvortil jeg kan tilføje, at anklagemyndigheden efter grundlovsforhøret den 16. december 2020 ændrede sigtelsen mod din klient fra overtrædelse af straffelovens § 180 til overtrædelse af straffelovens § 181.

Begrundelse

Jeg er enig i statsadvokatens begrundelse for at nægte erstatning for frihedsberøvelse og salær. Jeg kan derfor henvise til begrundelsen i statsadvokatens afgørelse, hvortil jeg kan tilføje følgende:

Erstatning kan ydes, såfremt der består et misforhold mellem strafforfølgningens udfald og indgrebet mod din klient, eller det af andre særlige grunde findes rimeligt, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 2. Det følger af Østre Landsrets afgørelse TfK 2015.605 Ø, at det i relation til misforholdsvurderingen mellem frihedsberøvelsens længde og strafforfølgningens udfald ikke er afgørende, at den erstatningssøgende er idømt en behandlingsdom. Vurderingen af, hvorvidt der foreligger et sådant misforhold, afhænger af, hvilken straf den erstatningssøgende må forventes at have været blevet idømt, såfremt pågældende måtte være fundet egnet til at afsone straf.

Det er min opfattelse – i lighed med statsadvokaten – at såfremt din klient var fundet egnet til at blive idømt almindelig straf, ville hun kunne forvente en straf, der ville have stået i misforhold til den i sagen anvendte frihedsberøvelse på 147 påbegyndte døgn.

Erstatning kan imidlertid nægtes helt eller delvist som følge af, at den sigtede har udvist en adfærd, der må påregnes at medføre en risiko for sigtelse, anholdelse eller varetægt, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 1.

Jan Reckendorff og Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen har i artiklen 'Egen skyld ved erstatning for strafforfølgning' i Juristen, nr. 4, 2016, s. 153, anført, at en sådan situation kan opstå, når den sigtede får en dom for en mindre, men med tiltalen forbunden lovovertrædelse. En sådan situation foreligger i din klients sag, idet Retten i Aalborg fandt, at din klient ikke havde overtrådt straffelovens § 181 men derimod § 182, vedrørende uagtsom brandstiftelse. Din klients sag er sammenlignelig med TfK 2010.635 V, hvor tre erstatningssøgende blev frifundet for røveri, men dømt for tyveri, idet de havde taget pung, mobiltelefon m.v. fra forurettede, der under dele af tyveriet lå på jorden. Da de ved deres adfærd måtte anse frihedsberøvelse som sigtede for røveri som en påregnelig følge af den valgte fremgangsmåde, nægtede landsretten erstatning.

Det bemærkes, at det af Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-99, bind 2, s. 42, fremgår om personer, der på grund af deres psykiske tilstand ikke er i stand til at overskue over konsekvensen af deres handlinger, at:

”Der bør generelt udvises forsigtighed med at anlægge en sædvanlig "egen skyld" vurdering i det omfang, personer på grund af deres særlige psykiske tilstand ikke er i stand til at overskue konsekvenserne af deres handlinger. Det må dog kræves, at det er veldokumenteret i sagen, at de pågældende er egentlig psykisk syge eller psykisk udviklingshæmmede, og at dette må anses for at være forklaringen på de pågældendes adfærd i den konkrete situation.”

Imidlertid har Retten i Aalborg anført, at din klient havde handlet groft uagtsomt ved at forårsage branden på en fremmed ejendom. Uanset at din klient var straffri, jf. straffelovens § 16, er det min opfattelse, at det måtte have stået påregneligt for din klient ved at have kastet en antændt joint fra sig på et soveværelse – at hun kunne blive udsat for frihedsberøvelse i det i sagen anvendte omfang.

Jeg kan på den baggrund ikke imødekomme din klients erstatningskrav. Da din klient nægtes erstatning, er der heller ikke grundlag for at yde dig salær.

Det i din klage anførte ikke kan føre til et ændret resultat.

Sagens forløb

- I afgørelse af 4. oktober 2021 nægtede statsadvokaten at yde erstatning.
- I brev af 8. oktober 2021 har du klaget over afgørelsen.
- Den 15. oktober 2021 har statsadvokaten sendt sagen til mig sammen med en udtalelse. Statsadvokaten har henholdt sig til sin afgørelse. Der er ikke kommet nye væsentlige oplysninger frem af betydning for sagen.

Lovgrundlag

Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 (erstatning for frihedsberøvelse, der ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald), § 1018 a, stk. 3, jf. stk. 1 (erstatning for frihedsberøvelse kan nedsættes eller nægtes på grund af egen skyld), samt § 1007, jf. § 1018 f (salær).

Mulighed for at klage mv.

Min afgørelse er endelig. Din klient kan derfor ikke klage over den. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3.

Din klient kan anmode om, at retten tager stilling til erstatningskravet. Hvis din klient ønsker, at retten tager stilling til kravet, skal du oplyse dette til Statsadvokaten i Viborg senest to måneder efter, at du har modtaget denne afgørelse. Det står i retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Hvis du har spørgsmål til min afgørelse, er du velkommen til at kontakte

.....

Retten i Aalborgs DOM - 2. december 2022 - 18-1001/2022 - SAV-2021-3100101-100

Erstatningssøgende *Erstatningssøgende* mod Anklagemyndigheden

Denne sag er behandlet uden domsmænd.

Tilkendegivelse af den 26. januar 2022 er modtaget den 26. januar 2022.

Påstande

Erstatningssøgende har fremsat krav om erstatning på 147.500 kr.

Erstatningskravet er opgjort således:

1 time og 15 min den 15.11.2020	2.800 kr.
16 døgn inkl. forhøjet takst pga. varetægtsfængsling for overtrædelse af straffelovens § 180	26.750 kr.
131 døgn	117.900 kr.
I alt	147.450 kr.

Anklagemyndigheden har påstået frifindelse.

Anklagemyndigheden har ikke bestridt opgørelsen af kravet.

Sagen handler om, hvorvidt erstatningssøgende, *Erstatningssøgende*, har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Sagens oplysninger

Erstatningssøgende blev den 15. december 2022 kl. 22:38 anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 180. Dagen efter blev hun fremstillet i grundlovsforhør og varetægtslet på begrundet mistanke om, at hun havde gjort sig skyldig i brandstiftelse efter straffelovens § 181, stk. 1.

Erstatningssøgende forblev frihedsberøvet frem til dom den 11. maj 2021.

Den 1. februar 2021 blev afgivet retspsykiatrisk erklæring vedrørende *Erstatningssøgende*, hvoraf det fremgik, at hun var omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, og at det anbefales, at hun, såfremt hun blev fundet skyldig, blev idømt dom til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlæge kan træffe bestemmelse om genindlæggelse.

Ved Retten i Aalborgs dom af 11. maj 2021 blev *Erstatningssøgende* frifundet for overtrædelse af straffelovens § 181, men fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 182 ved at have handlet groft uagtsomt. Hun blev frifundet for straf i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, men dømt til at undergive sig psykiatrisk behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om indlæggelse, jf. straffelovens § 68.

Erstatningssøgende fremsatte ved brev af 1. juli 2022 krav om erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a.

Statsadvokaten afviste kravet ved afgørelse af 4. oktober 2021. Afgørelsen blev påklaget, og den 6. december 2021 besluttede Rigsadvokaten ikke at ændre Statsadvokatens afgørelse. Af anklagemyndighedens afgørelser fremgår det blandt, at anklagemyndigheden fandt, at såfremt *Erstatningssøgende* var fundet egnet til at blive idømt almindelig straf, ville hun kunne forvente en straf, der ville have stået i misforhold til den anvendte frihedsberøvelse, men at det måtte have stået *Erstatningssøgende* påregneligt, at hun ved at have kastet en antændt joint fra sig i et soveværelse, kunne blive udsat for frihedsberøvelse i det anvendte omfang.

Erstatningssøgende anmodede ved brev af 17. december 2021 om, at sagen blev indbragt for retten.

Retten's begrundelse og afgørelse.

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, kan der ydes erstatning til en person, som har været varetægtsfængslet som led i strafferetlig forfølgning uanset at der ikke er sket frifindelse, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse står i misforhold til straffefølgningens udfald.

Efter samme bestemmelses stk. 3 kan erstatning nedsættes eller nægtes, såfremt den sigtede selv havde givet anledning til foranstaltningen.

Erstatningssøgende har været frihedsberøvet i 147 døgn. Hun blev ved Retten i Aalborgs dom af 11. maj 2021 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 182 ved groft uagtsomt at have forårsaget brand på fremmed ejendom. Hun blev frifundet for straf med dømt til ambulans psykiatrisk behandling ved psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kunne træffe bestemmelse om indlæggelse.

Det er ubestridt, at der som udgangspunkt er grundlag for at yde erstatning, idet frihedsberøvelsen ikke fuldt ud står i rimeligt forhold til straffesagens udfald.

Selvom *Erstatningssøgende* på gerningstidspunktet var omfattet af straffelovens § 16, må det have stået hende påregneligt, at hun ville kunne blive udsat for frihedsberøvelse af en vis varighed ved groft uagtsomt at forårsage branden. Frihedsberøvelsens fulde udstrækning findes dog ikke at have været en påregnelig følge. Retten finder på denne baggrund og efter en samlet vurdering af sagens konkrete omstændigheder, at erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018a, stk. 3, bør nedsættes skønsmæssigt til halvdelen, svarende til 73.725 kr.

Thi kendes for ret:

Anklagemyndigheden skal inden 14 dage betale 73.725 kr. til *Erstatningssøgende*.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.